

กมลวรรณ มนต์ไทรเวศย์ 2552: ทศนคติของราษฎรในท้องที่ตำบลคลองตะเกรา อำเภอกำแพงชัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีต่อการอนุรักษ์กระทิง (*Bos gaurus*) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์นริศ ภูมิภาคพันธ์, วท.ด. 125 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจัยความสัมพันธ์ ที่มีผลต่อทัศนคติในการอนุรักษ์กระทิง ของราษฎรท้องที่ ตำบลคลองตะเกรา อำเภอกำแพงชัย จังหวัดฉะเชิงเทรา และ (2) ลักษณะทางนิเวศวิทยาบางประการ เกี่ยวข้องกับการใช้ดินที่อยู่อาศัย อาหาร และปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของกระทิง การศึกษาใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ราษฎรกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการทดสอบสมมติฐานโดยวิธีไคสแควร์ ส่วนข้อมูลกระทิงนั้น ได้จากการสังเกต และสอบถามเจ้าหน้าที่ป่าไม้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ผลการศึกษาพบว่าราษฎรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 47 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 มีอาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 210,564.75 บาท/ปี นอกจากนี้ พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติในการอนุรักษ์กระทิงในทุกด้านอยู่ในระดับที่สูง แม้ว่ามี ความรู้เกี่ยวกับกระทิงในระดับที่ต่ำ

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์กระทิงของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง รวม 8 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์กระทิง ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน ระยะเวลารายได้ที่กระทิงลงมาทำลายพืชเกษตร ระยะทางของพื้นที่เกษตรกับแนวขอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

กระทิงออกจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเข้าทำลายพืชผลการเกษตรก่อให้เกิดความขัดแย้ง การแก้ไขของราษฎร โดยใช้รั้วไฟฟ้า และล่อลวงวางบ่วงรัดขา (leg-snare) ถูกพบใกล้แนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ความรู้ที่ทราบจากงานศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์ และสนับสนุนต่อการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อลดความขัดแย้ง รวมทั้งสนับสนุนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ/หรือการอนุรักษ์กระทิงในอนาคต

Kamolwan Montriwet 2009: Attitude of the Villagers at Tambon Khlong Ta Krao, Amphoe Tha Takiap, Changwat Chachoengsao Towards Conservation of Gaur at Khao Ang Rue Nai Wildlife Sanctuary. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Programme
Thesis Advisor: Associate Professor Naris Bhumpakphan, Ph.D. 125 pages.

The objectives of this research were (1) to study economic and social status, attitude of the people in Tambon Khlong Ta Krao, Amphoe Ta Takiap, Changwat Chachoengsao in regarding conservation of gaur (*Bos gaurus*); and (2) to observe ecological characteristics of the gaur. Data were collected by using 400 questionnaires for randomized populations and were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Chi-square. Some ecological data of gaur and crop raids by gaur were collected from directly observation in the field and interviewing the chief and staff of Khao Ang Rue Nai Wildlife Sanctuary.

The results from this study showed that the selected populations were mostly men with age older than 47 years old, education under grade I, agricultural occupation, mean outcome 210,546.75 baht/year. Most of them had their attitude trends for gaur conservation in high level even lack of their knowledge of this focal wildlife species.

Eight factors affecting to the gaur conservation were composed of sex, age, education level, family income, knowledge of gaur conservation, duration of people settlement, duration of crop raided by gaur, and distance between villages and the boundary of Khao Ang Rue Nai Wildlife Sanctuary.

Gaur moved outside sanctuary and did crop raid which caused people-gaur conflicts. Electric fence surround crop fields and illegal leg-snares were found along the park boundary. The knowledge gains from this research were helpful and could support to the management of this Wildlife Sanctuary in mitigating people-gaur conflict and as well as for gaur ecotourism and/or gaur conservation projects in the future.